

De vondst van de maand Een draaier van de muskusos, *Ovibos moschatus*

A. van Dam-van Beek en I. van Dam

Sinds wij van ons pensioen genieten zijn we regelmatig bezig geweest met het verzamelen van mineralen en fossiele flora en fauna uit Krijt en Carboon in Zuid Limburg en Luxemburg. Vanaf 1985 zijn we wat dichterbij huis gebleven en is onze interesse in hoofdzaak bepaald door het zoeken en determineren van zoogdierbotten uit het Holoceen-Pleistoceen.

Wij wonen op ca. 300 meter afstand van de Rijn te Oosterbeek en Waal en IJssel zijn betrekkelijk dichtbij, zodat er voldoende gelegenheid is om met onze hobby bezig te zijn. We gaan bijna altijd samen op pad om de botten en kiezen op te sporen.

Op 1 juni 1994 waren we bij de Rijnkade te Arnhem. Daar lag een partij tamelijk grote grindkeien die opgebaggerd waren in Loowaard aan de Rijn te Loo, Gemeente Duiven. De keien waren bedekt met veel kleimodder, zodat we aanvankelijk niet veel resultaat hadden met het zoeken naar fossielen. Na enige tijd zagen we echter een brok klei, waarin zich een bot bevond. Nadat we de klei er afgewassen hadden, bleek dit een tweede halswervel (draaier of epistropheus) van een tamelijk groot dier te zijn, maar de naam hiervan was ons nog niet bekend. Toen we, na thuiskomst, dit exemplaar vergeleken met draaiers van andere dieren (o.a. de Bizon) was dit zonder resultaat. In ons bezit is een beschadigde borstwervel van de muskusos, *Ovibos moschatus*, maar deze verschilde in afmeting, kleur e.d. van het door ons gevonden exemplaar. De draaier was zeer goed geconserveerd en donkergrijs van kleur en er waren wel wat beschadigingen maar de belangrijkste kenmerken zijn intact gebleven.

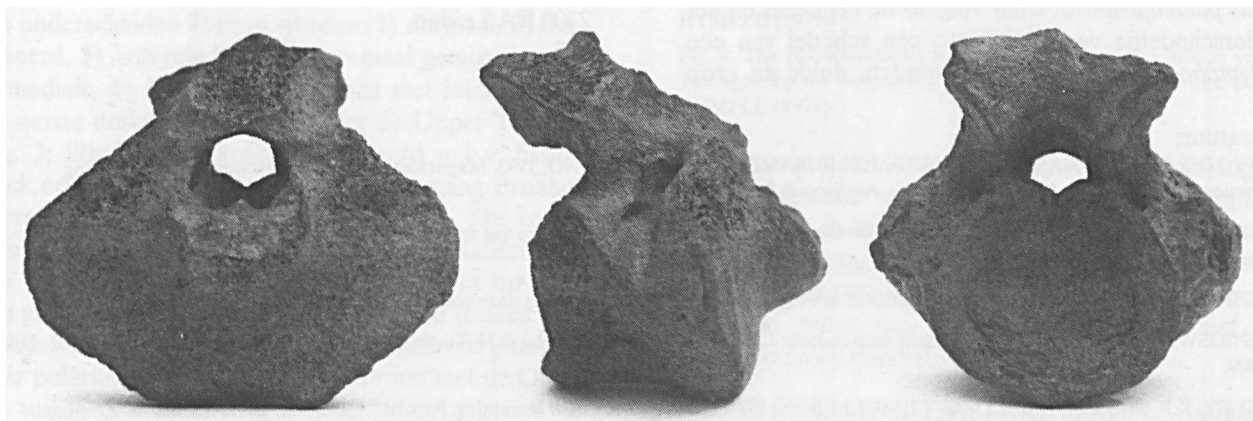
Wij wisten nog steeds niet met zekerheid van welk dier deze draaier afkomstig was, maar op de bijeenkomst van de W.P.Z. te Asten d.d. 11 juni 1994 stelde Dick Mol vast dat deze epistropheus afkomstig was van *Ovibos moschatus*. Vanwege de zware bouw waarschijnlijk van een muskusosstier, die voorzover bekend, slechts zelden in Nederland gevonden is.

In Cranium jrg. 8 no. 2 (september, 1991) is een artikel gepubliceerd van N. KERKHOFF en D. MOL betreffende de leefwijze, het voorkomen en de opvallendste kenmerken van de muskusos, met een lijst van 27 in Nederland gevonden skeletdelen. Hierbij was ook een epistropheus van een muskusos. In Grondboor en Hamer verscheen dit jaar een aanvulling op deze lijst, met 11 skeletdelen van dit dier, met o.a. drie halswervels, waarvan twee atlasen (eerste halswervel) uit de collectie van Dick Mol.

Wij zijn content dat we door deze vondst een bijdrage gedaan hebben ten dienste van de paleontologie en hopen dat nog enige jaren te mogen voortzetten.

Adres:

Dhr. I. & Mevr. A. van Dam- van Beek
Van Wassenaersheuvel 83
6862 XW Oosterbeek

Draaier van een muskusos, v.l.n.r. voor-, zij-, en achteraanzicht.
Axis of a muskox in frontal, lateral and posterior view.